

Uvodnik

Ob letošnjem dnevu Zemlje smo na Geološkem zavodu Slovenije (GeoZS) že sedmič podelili najvišja slovenska priznanja in nagrade posameznikom in organizaciji za dosežke v geoznanosti. Medaljo Marka Vincenca Lipolda je za svoje dolgoletno delo prejel dr. Ladislav Placer, priznanje častni član GeoZS za pomembne uspehe na področju geoloških raziskav ter za uveljavitev GeoZS doma in v svetu je bilo podeljeno dr. Ljubu Žlebniku, prejemnik plakete Marka Vincenca Lipolda za vrhunske znanstveno-raziskovalne dosežke v zadnjih dveh letih je dr. Miloš Miler, priznanje častna listina Geološkega zavoda Slovenije za zasluge pri razvijanju sodelovanja z GeoZS in za pomembne prispevke pri uveljavljanju družbenega pomena raziskovalne dejavnosti pa je prejela Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Dogodek ob podelitvi je bil sproščen in pozitiven, prav tako nagrajenci. Z razlogom!

Doma in po svetu se povečuje zavedanje o odgovornosti te generacije in naslednjih za stanje našega planeta. Vse pomembnejše postaja tudi vprašanje dolgoročne in trajnostne oskrbe z naravnimi viri. Oči javnosti so zato uprte v nas geologe ter druge strokovnjake in raziskovalce na področjih geoznanosti. Jasno, saj bo prihodnost življenja na našem planetu odvisna od ravnanja z atmosfero, poleg tega pa tudi od trajnostnega ravnanja z geosfero, ki nam zagotavlja skoraj vse ključne naravne vire. Geoznanosti po desetletjih nekakšnega prikritega in tihega zastoja znova pridobivajo svojo veljavo. Brez poznavanja geologije danes ne gre, prav tako brez nje ni razvoja. To ve ves svet in tega se počasi začenja zavedati tudi naše ožje okolje.

Zavedanje o odgovornosti do našega planeta se povečuje, večajo pa se tudi zahteve države, državljanov in celotne družbe do naših strok. Ti zahtevajo vse več in vse bolj kakovostne odgovore na vse zahtevnejša strokovna vprašanja, kar je izredno dober, celo navdušujoč znak napredka. Svoje znanje lahko danes hitreje posredujemo v neposredno rabo, se pa žal hkrati nepričakovano ukvarjamo z vse večjim primanjkljajem na področju temeljnih znanosti, ki ga v preteklosti nismo poznali. Temeljna znanja ne zmorejo več ustrezno podpirati razvoja aplikativnega dela oziroma uporabe znanja v praksi, primanjkljaj v razvoju temeljnih znanosti pa vpliva na naše geološko delo. Ob obsedenosti s scientometrijo, z na videz objektivnim kvantitativnim vrednotenjem znanstvenega dela, so bile temeljne geoznanosti v Sloveniji odrinjene na rob, medtem ko v svetu cvetijo. Upajmo, da bo nastajajoči zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti uspešno ovrednotil tudi ta vprašanja ter dal geoznanosti in geoznanstvenikom veljavo, ki si jo zaslužijo.

V času pred zastojem razvoja temeljnih znanosti sta glavne raziskovalne preboje naredila letošnja prejemnika visokih priznanj, dr. Ladislav Placer in dr. Ljubo Žlebnik. Današnja generacija geologov si težko predstavlja svoje delo v Sloveniji brez temeljev, ki sta jih postavila. Najmlajši nagrajenec dr. Miloš Miler tako dokazuje, da smo tudi danes sposobni prebojnih temeljnih znanstvenih dosežkov. Konkurenca vrhunskih raziskovalcev in rezultatov je še vedno ostra, morda celo bolj kot v preteklosti, a bi lahko bila in bi morala biti še bistveno ostrejša.

Letošnje leto zaznamuje praznovanje 100-letnice Univerze v Ljubljani. Tudi visokošolsko poučevanje geologije letos praznuje stoletnico, saj se geologija v Ljubljani poučuje od ustanovitve Univerze. Geologija kot stroka torej ni od včeraj. Je ena najzgodnejših naravoslovnih znanosti in prav tista, ki je postavila temelje za naravoslovno dojemanje sveta, Zemlje in njenega razvoja, vključno z razvojem živih bitij na njej.

Pomembno je, da slovenske dosežke na področju geoznanosti prepoznavamo in jih nagrajujemo. Ne smemo pa pozabiti: geologija je univerzalna, planetarna znanost. Zanja in za raziskovalce ni državnih meja. Naši raziskovalci se že dolgo odpirajo svetu, v obratni smeri pa nam še ne gre najbolje. Povabimo v Slovenijo raziskovalce, ki danes delujejo zunaj naših meja, in preusmerimo tok znanja. Zemlja in družba nam bosta za to hvaležni!

dr. Miloš Bavec, direktor GeoZS